

Suomen Uusiomuovi Oy:n lausunto koskien HE 141/2022

Eduskunnan ympäristövaliokunta

19.10.2022

Kokouksen aika: 20.10.2022 kello 10:00

Kiitämme mahdollisuudesta lausua tästä merkittävästä lainsäädäntöehdotuksesta.

6§ Muut määritelmät

SUP tuote määrittelyyn oleva EU ohjeistus ei ole ollut mitenkään riittävä. Suomen viranomaisten kanssa olemme saaneet pitkän valmistusajan jälkeen aikaiseksi tarkemman listauksen, joka viestitetään tuottajille. Säännöllisesti tulee kuitenkin uusia tuotteita/pakkauksia tarkemman määrittelyn piiriin. Toivomme viranomaisilta nopeaa päätöksentekoa ja käytännönläheistä tulkintaa mikä on SUP piirissä ja mikä ei.

25 § Muut valvontaviranomaiset

Kiitämme perusteluissa olevaa mainintaa 3 lisähenkilöresurssin tarpeesta PirEly:ssä, jotta uudet valvonta- ja muut tarpeet saadaan hoidettua. Toivomme, että palkkaukseen lähdetään pikaisesti.

48 § Tuottajavastuun piiriin kuuluvat tuotteet ja tuottajat

Tuottajien määritelmän muutos ns. Palvelu- ja viljelijäpakkausten osalta on haasteellinen koska se vie tuottajan vastuun liian kauaksi pisteestä, jossa pakkaaminen tapahtuu. Esimerkiksi kierrätysmaksujen porrastus perustuu paljolti siihen, että pakkaaja tekee valinnan siitä pakkauksesta, joka parhaiten myös kierrätyksen näkökulmasta, sopii hänen tuotteilleen.

Ei ole myöskään oikein arvioida, että pakkausvalmistaja saa aina kustannukset siirrettyä eteenpäin arvoketjussa. Ostajien voima on monessa tapauksessa iso. Näin ollen on vaara, että kotimainen pakkausten valmistus tulee muutoksessa kärsimään. Ulkomailla oleva etämyyjä olisi lain mukaan myös tuottajavastuullinen mutta todellista vastuunkantoa tulisi valvoa aukottomasti muuten se rankaisee edelleen kotimaista pakkausten valmistusta. Kotimainen omavaraisuus on myös pakkauksissa erittäin tärkeä asia.

Pakkauksen valmistajan on mahdotonta tietää tarkkaan, kuinka paljon pakkauksista menee tähän tuoteryhmään, kun myyntiä on myös suoraan tavalliselle tuottajalle, joka itse pakkaa. Samoin kun pakkausten valmistaja myy pakkauksia tälle tuoteryhmälle niin pakkausvaiheessa syntyy hävikkiä eli koko myyty määrä ei siirry markkinoille saatetuiksi (= tulevaksi jätteeksi) ja pitäisi osata vähentää oikein, ettei raportoinnin tarkkuus ja siten myös kierrätysmaksujen kohdistaminen kärsivät. On myös muistettava, että tähän uuteen ryhmään kohdistuu kierrätysmaksujen lisäksi myös SUP-siivouskustannuksia eli maksut nousevat paljon ja siten niiden eteenpäin siirtäminen vaikeutuu.

Jos uudet määritelmät jäävät voimaan olisi huomioitavaa seuraavaa.

- On tarpeen luoda palvelu- ja viljelypakkauksista tarkat käytännönläheiset tulkinnat; perusteluissa olevat ohjeet eivät tule riittämään
- Etämyynnin valvonta on Tullin ja PirElyn yhteistyöllä oltava niin aukotonta ettei vapaamatkustusta voi syntyä
- 55§ sisältö ei ole riittävä: *”velvollisuus varmistaa, että näiden tuotteiden tuottaja kuuluu tuottajarekisteriin”*. Toimitusketjussa pitää myös varmistaa, että velvoitteet on hoidettu, pelkkä kuuluminen ei vielä riitä. Olisi luotava toimitusketjussa kulkeva todistus asiasta.

48b § Tuottajan kustannusvastuu tietyistä kuntien toteuttamista jätehuolto- ja siivoustoimista

Yleisesti voi todeta, että siivouskustannusten näin laaja siirto kunnilta tuottajille (= yrityksille) on aivan liian raju toimenpide rantojen roskaantumisen vähentämiseksi.

Lainsäädännön valmistelussa tuottajat vaativat lakitekstiin EU direktiivin mukaisen maininnan siitä, että siivoustoiminta pitää olla kustannustehokkaasti tehty. Tässä ehdotuksessa tätä ohjaavaa mainintaa ole – mielestämme se pitäisi lisätä lakiehdotukseen. Perusteluiden s. 38 todetaan, että YM asetta seurantaryhmän, joka varmistaa ” *että kuntien siivoustoimet ovat direktiivin tarkoittamalla tavalla välttämättömiä ja kustannustehokkaita*”. Tämä on hyvä lisäys mutta olisi tarpeen mainita vaatimus itse laissa, jotta sitä voitaisiin sitten valvoa.

48c § Kustannusvastuun piiriin kuuluvat alueet

Perusteluissa todetaan sivulla 83: ” *Kyse olisi pääsääntöisesti alueista, joilla suuretkin määrät ihmistä voivat liikkua ja viettää aikaa vapaasti, esimerkiksi erilaisiin elintarvike- ja juomapakkauksiin pakattuja eväitä nauttien*” Tämä olisi hyvä lähtökohta mutta lainsäädännössä vastuu on paljon laajempi ja looginen yhteys rantojen ja vesistöjen roskaantumiseen on kadonnut. Tuottajien ei pitäisi joutua maksamaan koko kunnan alueen siivouksesta.

48d § Tuottajan kustannusvastuun määräytyminen

Kiitämme lainvalmistajaa muutoksesta tekstissä, joka mahdollistaa tuoteryhmäkohtaisten maksujen tarkistamista 3 vuoden aikana, jos ryhmien välillä tai sisällä tapahtuu merkittäviä muutoksia. Tämä on tarpeen tuottajien tasapuolisen kohtelun varmistamiseksi.

48e § Kunnan jätehuolto- ja siivouskustannusten ilmoittaminen ja korvaaminen

Pidämme tärkeää, että tuottajille olisi mahdollisuus varmistaa, että kuntien siivouskustannukset ovat oikein ilmoitettuja PirEly:lle ennen kuin PirEly päättää tuottajien kohdistuvista maksuista. Valitus hallinto-oikeuden kautta kestää aivan liian kauan. Asia voisi kuulua osittain myös seurantaryhmälle, jossa kustannustaso hyväksyttäisiin tarkistuksen jälkeen.

55§ Tuottajan rekisteröitymisen varmistaminen

Niin kuin jo 48§ kohdalla yllä on mainittu niin lain teksti sellaisenaan ei riitä: ”*velvollisuus varmistaa, että näiden tuotteiden tuottaja kuuluu tuottajarekisteriin*”. Itse rekisteriin kuulumisen ei vielä takaa, että juuri tämän pakkauksen tuottajavastuu on hoidettu. Mm. etäkaupan valvonnan tueksi läpinäkyvyys läpi ketjun on tarpeen.

66a § Tuottajan tai muun toimijan valtuutettu edustaja

Pykälä on hankala ymmärtää mm sen osalta mikä tai kuka on ” suoraan käyttäjille”, eli mitä tällä tarkoitetaan? Lain mukaan etämyyjä ei voisi liittyä tuottajayhteisöön suoraan vaan olisi aina pakko mennä valtuutetun edustajan kautta. Tämä ei ole looginen vaatimus – tuottajayhteisöön pitäisi voida kuulua suoraan.

Lisätietoja antaa toimitusjohtaja Mika Surakka; mika.surakka@uusiomuovi.fi, puh 040 01978848

Kunnioittaen,
Peter Rasmussen
Suomen Uusiomuovi Oy
peter.rasmussen@uusiomuovi.fi ; 050 434 5827